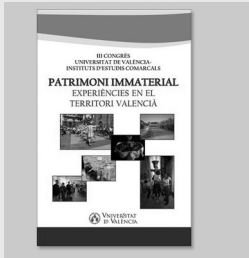

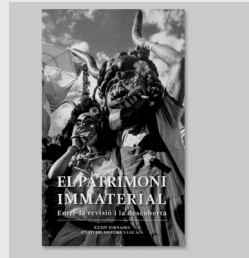
ssenyeyes

Josep MONTESINOS
(coord.)

Patrimoni immaterial **Experiències en el territori valencià**

València: Universitat de València, 2017. 320 p.

Andreu RAMIS (coord.)

El patrimoni immaterial **Entre la revisió i la descoberta. XXXIV** **Jornades d'Estudis Històrics Locals**

Palma: Institut d'Estudis Balearics i Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears, 2016. 277 p.

Les actes del III Congrés «Patrimoni immaterial. Experiències en el territori valencià» són un bon punt de partida per explorar el patrimoni des de la perspectiva del seu procés de reconeixement, recuperació i valorització. L'estructura de la compilació va i ve de la descripció d'elements que són pròpiament PI a la descripció de projectes d'intervenció. Malgrat això, marca un límit difús entre patrimoni immaterial, patrimoni cultural i les estratègies de recuperació i salvaguarda. Existeix una diferència important entre allò que considerem PI i totes aquelles intervencions que l'aborden des de perspectives diferents i mitjançant projectes determinats, relacionant el PI amb disciplines com la ciència, l'art o la didàctica. En són exemples la memòria oral, el patrimoni etnològic o els paisatges naturals, que més enllà de la producció de cultura (en el sentit antropològic del terme) han de tenir consideracions diferents de les que s'apliquen al PI com a tal.

Les experiències desprenen la idea de posar en valor les formes d'expressió de la cultura popular desprestigiades i desaparegudes al llarg del segle XX. Es genera així un procés de recuperació d'identitat local, que va lligat a un ressorgiment de les formes de socialització col·lectives, materialitzades en el moviment associatiu que aflora i es consolida a les darreres dècades i que vincula la recuperació del patrimoni cultural amb la necessitat d'investigació. Aquesta idea de revertir la cultura a la comunitat com a raó de ser del PI es veu reforçada per un seguit d'estratègies i polítiques que disposen els mitjans per a la seva reproducció.

Rituals i festa, tradició oral, música i sonoritat, oficis, gastronomia, ens perfilen un mapa de les formes d'expressió de la cultura immaterial i les seves interpretacions actuals en tot el territori valencià, que van des dels modes de vida rural a les dinàmiques urbanes, i de les particularitats de la tradició més antiga a la innovació tecnològica més actual.

INGRID BERTOMEU CABRERA. Antropòloga

El novembre de l'any 2016 es van celebrar les XXXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals, dedicades al patrimoni immaterial balear. El resultat va ser aquesta publicació, que ens apropa als debats epistemològics al voltant del concepte de patrimoni immaterial i a l'estat de la qüestió en territori balear.

L'obra està dividida en quatre blocs amb un esquema comú: un primer text on s'encara el concepte des d'una mirada teòrica i seguidament experiències de recerca local de cada àmbit concret.

El primer àmbit fa valer el treball de l'Inventari del Patrimoni Immateral de Menorca, condicionat pel reconeixement com a Reserva de la Biosfera de l'illa, per presentar les recerques en l'àmbit de l'etnobotànica. Totes elles coincideixen en la necessitat d'actualitzar el treball de recerca oral per no perdre la «memòria biocultural». Els dos blocs següents presenten treballs relacionats amb l'expressió oral. Un ho fa des de la literatura oral i l'etnopoètica i la seva salvaguarda, com es veu en la pervivència de textos històrics en el cant actual de les caramelles de Nadal o el treball de recull de glossa fet per Alcover a finals del segle XIX. El següent reflexiona, a partir de la toponímia de les masies i l'ús col·lectiu de les llegendes que parlen del centre geogràfic de l'illa de Mallorca, sobre la rellevància de l'oralitat com a eina tant per definir territori com per comprendre'l.

L'últim bloc presenta el ball de pagès eivissenc i els cossiers mallorquins, fent evidents els conflictes intrínsecs lligats a la salvaguarda i dinamització del patrimoni immaterial festiu. De manera encertada, mostra diferents autors parlant del mateix cas. Conclou presentant una festa de nova creació, Lo Much, a Sineu; no és patrimoni immaterial i sí etnològic, però palesa que la cultura, i per tant el patrimoni, estan en procés permanent de construcció i adaptació.

En resum, un recull de casos i reflexions per conèixer què es treballa i com des de les Balears.

MARC BALLESTER. Antropòleg